

clous L'acord impossible per a una llei electoral pròpia

Cap bri d'acord per a un sistema electoral català

■ ERC i el PDeCAT defensen que es mantingui el pes de les zones menys poblades perquè no quedin infrarepresentades al Parlament ■ El PSC els retreu que tinguin por d'escoltar l'àrea metropolitana ■ El PP aposta per un model mixt com el d'Alemanya que combini diputats territorials amb llistes electorals

Gerard Artigas
BARCELONA

Catalunya és l'únic territori de l'Estat espanyol que no té una llei electoral pròpia, i no és perquè el debat no s'hagi produït mai al Parlament, més aviat al contrari, ja que ha estat un cavall de batalla des de l'Estatut d'Autonomia de l'any 1979 i s'ha discutit legislatura rere legislatura. El desacord rau en la incapacitat de trobar un model que satisfaci tots els partits, ja que cadascun defensa el que, *a priori*, sembla que es traduirà en un millor resultat a les urnes i, evidentment, ningú està disposat a cedir si fer-ho ha d'implicar perdre diputats. Tothom sap on guanya i on perd i què li convé per conservar quota a la cambra. L'últim fracàs es va materialitzar el juliol del 2015, quan el desacord entre els partits va fer caure el debat de l'ordre del dia del ple del Parlament. Mentre que l'aleshores CiU i ERC eren partidàries de mantenir el recompte en diverses circumscripcions, el PSC, el PP, ICV-EUiA i C's apostaven per un augment de la proporcionalitat que s'acostés a una circumscripció única per a tot Catalunya.

No obstant això, i amb l'objectiu d'esclarir una mica els dubtes que hi pugui haver al voltant de tot plegat, el programa *Clous* d'El Punt Avui Televisió, debat avui, amb Igor Llongueres de moderador, i amb representants del PDeCAT, ERC, el PSC i el

PP, sobre el model electoral que hauria de tenir Catalunya. Concretament, hi participen Lluís Corominas, vicepresident primer de la Mesa del Parlament, diputat de JxSí i membre del PDeCAT; Roger Torrent, portaveu adjunt de JxSí i membre d'ERC; Esperanza García, diputada del PP, i Gabriel Colomé, exregidor del PSC a l'Ajuntament de Barcelona. Tot i les bones intencions del programa,

Catalunya és l'únic territori de l'Estat sense llei electoral pròpia

les desavinences entre els partits afloren des del primer minut, especialment entre els partidaris de modificar el mínim possible el sistema actual i els que proposen un canvi radical com ara una circumscripció única per a tot el país en comptes de les quatre divisions provincials de la llei espanyola, que atorguen 8 diputats a Tarragona, 17 a Girona, 15 a Lleida i 85 a Barcelona, la qual cosa suma els 135 escons del Parlament.

"L'actual representació del territori ens sembla correcta", defensa Coro-

minas, i és que el debat se centra, sobretot, a decidir si cal sobrerrepresentar els territoris menys poblats, com Lleida, per sobre del que els correspondria per població perquè la seva veu estigui assegurada a la cambra. A l'altra banda d'aquest argument, hi ha la por que una circumscripció única o un sistema massa proporcional faci que la batalla electoral s'acabi decidint sempre a l'àrea metropolitana de Barcelona, un temor que comparteixen el PDeCAT i ERC, partits que beuen, en bona part, dels vots que arriben de les zones rurals del país. Com a argument per mantenir el sistema d'avui, Corominas defensa que "no hi ha manifestacions al carrer per demanar que els barcelonins tinguin molta més representació i que en tinguin molta menys els lleidatans". Tot i això, el PDeCAT sí que proposa modificacions en el model vigent, com, per exemple, canviar l'actual distribució provincial dels diputats per les vuit vegueries.

Torrent, d'ERC, no aclareix quin és el sistema preferit pels republicans, però sí que indica que ha de jugar els dos factors: proporcionalitat i territorialitat. "És millor un sistema proporcional, més proper a la cultura política i partidista que hem tingut en els darrers anys", defensa, tot i que aposta també per no perdre el component territorial perquè hi hagi "una traçabilitat entre el vot i

el seu representant". Així, explica que ell mateix, diputat al Parlament per Girona i quart en la llista electoral, al darrere de Lluís Llach, Anna Caula i Carles Puigdemont, va ser escollit precisament per representar aquesta demarcació i que les decisions que pren a la cambra tenen en compte l'indret que representa: "Si m'escollessin en l'àmbit metropolità, la meua acció al Parlament probablement seria pensant més en l'àmbit metropolità que en el Ripollès", argumenta.

Qui, en canvi, rebutja la sobrerrepresentació del territori en contraposició amb la població real és Gabriel Colomé, professor de ciències polítiques a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i ex president del grup socialista a l'Ajuntament de Barcelona, càrrec al qual va accedir després de la dimissió de Jordi Hereu com a regidor arran de les eleccions del 2011. Colomé sosté que el Parlament no ha de representar el territori, ja que, si fos així, "tindríem dues cambres: el Parlament i un senat". És per això que lamenta que un vot a Lleida valgui "tres vegades i mitja més que un vot a Barcelona provincial", i recorda que també hi ha comarques poc poblades en aquesta demarcació que es veuen perjudicades pel sistema actual: "Els vigatans, els manresans i els vilanovins també són barcelonins", exposa, i retreu als partits contraris a un model amb més igualtat del valor dels vots a tot Catalunya —com

G. Colomé, L. Corominas, E. García, J. López i R. Torrent, als estudis d'El Punt Avui Televisió ■ JUDIT FERNÁNDEZ

Les frases

“Els diputats actuals van ser distribuïts amb la població del 1976 i no ho hem tocat mai”

Gabriel Colomé
EXREGIDOR DEL PSC A BARCELONA

“La proporcionalitat en l'aplicació de la llei espanyola a Catalunya és de les més altes del món”

Lluís Corominas
DIPUTAT DE JXSÍ AL PARLAMENT I MEMBRE DEL PDECAT

ara una circumscripció única o un nou repartiment dels escons actuals— que les poblacions barcelonines, també les de fora de l'àrea metropolitana, estan infrarepresentades. “Em sembla bastant curiosa la idea que l'àrea metropolitana fixi l'esdevenidor de Catalunya”, insisteix, i llança una petició als grups independentistes: “Us proposo que en la futura república feu un senat.” El suggeriment, però, no és anecdòtic, ja que, si Catalunya esdevé un estat, ningú, ara per ara, ha plantejat si es mantindria

la llei electoral espanyola. Per evitar disfuncions, el socialista recorda que la mateixa llei espanyola reconeix que es poden modificar els diputats per demarcació, la qual cosa voldria dir que, segons la població actual, Lleida n'hauria de perdre dos, que anirien a parar a Girona i a Tarragona, segons Colomé, però no a Barcelona, perquè la normativa no permet que en tinguin més de 85 dels 135 que integren el Parlament.

El PP, per la seva banda, defensa un nou model que posi fi al “clar desequilibri”

Podeu veure l'emissió del programa avui a les 22 hores

OPINIÓ

Jaume López
Professor de ciència política (UPF)

Les trinxeres de la llei electoral

És ben sabut que Catalunya és l'única comunitat autònoma sense llei electoral pròpia. És evident que això "no és culpa de Madrid". Sembla que el debat enfronta els anomenats defensors de la "proporcionalitat" amb els valedors de la "territorialitat". I que l'aparent contradicció ha impossibilitat aconseguir els dos terços que l'Estatut estableix perquè s'aprovi la llei. Però què vol dir *proporcionalitat*? Què vol dir *territorialitat*? No hi ha possibles ponts per salvar la bretxa de la llei electoral?

Els defensors de la "proporcionalitat" (sí, entre cometes, ara veuran per què) afirmen que tots els vots han de comptar igual i que no és just que el vot d'un lleidatà (de la província de) valgui 2,3 vegades més que el d'un barceloní (de la província de). Sembla raonable. Si resulta democràticament evident que el vot d'un home no ha de valer més que el d'una dona, ni el vot d'un doctor en ciència política més que el d'un batxiller, per què s'hauria de multiplicar el

meu vot si em trasllado del Poble Nou a Sort? De fet, tècnicament parlant, d'això en diem "prorrataig igualitari" (que els escons estiguin distribuïts d'acord amb la població i que tots valguin igual), i parlem de "proporcionalitat" quan el percentatge de vots per un partit coincideix amb el percentatge d'escons que té al Parlament.

Paperetes electorals ■ REUTERS

El defensor de la "territorialitat" diuen que, en un país amb una població distribuïda tan desigualment, cal que

els territoris estiguin igualment representats. Certament, també és raonable que les preferències d'aquells que no són molts (les minories sota qualsevol concepte) arribin al Parlament i participin de les deliberacions que s'hi fan. En aquest cas, que els ciutadans que viuen en territoris menys densos estiguin representats (per cert, no els territoris). Per això estan en contra de la mal anomenada "proporcionalitat" i volen que "a comarques" el vot valgui més. I d'aquí no sortim.

La tensió entre aquests dos pols no és exclusiva de Catalunya. Per això val la pena repassar les recents reformes de lleis electorals i trobarem una tendència mundial en favor de l'anomenat sistema mixt proporcional, que, justament, pretén superar aquest debat. Imaginem que el vot de tots els catalans compta igual i que en una circumscripció única s'escull la composició del Parlament (s'aconsegueix prorrataig igualitari i màxima proporcionalitat). Tants vots, tants escons. Imaginem que, a més, hi ha un segon vot per escollir el representant d'una circumscripció de la mida d'una comarca o ciutat. Aquests començaran a omplir els escons assignats a cada partit amb la primera papereta, de la qual també sortiran els noms de la resta de diputats necessaris per omplir tots els escons de cada partit. Alemanya, Escòcia i Nova Zelanda ho fan així.

La solució? Em temo que no. Els "territorialistes" diuen que així guanyen vots "els metropolitans". I sant tornem-hi. Llanço una pregunta: com es representen millor les preferències dels ciutadans que viuen a l'Alta Ribagorça? Amb un diputat escollit per aquella comarca o amb els actuals quinze diputats de la província de Lleida? Responguin, si us plau, sincerament i no parapeitats rere conceptes que amaguen calculadores de vot. Gràcies.

“Hi ha un desequilibri clar entre el que val el vot d'un ciutadà de Mollerussa i el que val el vot d'un de Mataró”

Esperanza García
DIPUTADA DEL PP AL PARLAMENT

“Si no tinguéssim en compte la territorialitat, les eleccions es decidirien a Barcelona”

Roger Torrent
PORTAVEU ADJUNT DE JXSÍ AL PARLAMENT I MEMBRE D'ERC

actual, tal com indica la diputada Esperanza García, que no veu bé que per obtenir un diputat a Lleida es necessitin uns 12.000 vots, mentre que per obtenir-lo a Barcelona s'hagi d'arribar als 34.000, però no creu que s'hagi d'establir un nou nombre de diputats per a cada demarcació. “No és una qüestió de vuit o quinze”, diu, sinó de fixar un sistema que permeti que tots els ciutadans d'arreu de Catalunya “tinguin un vot més igualitari i una representació més real i ponderada”. “Cal que hi hagi una prima

al territori, però mai ha de ser tan desproporcionada que doni aquesta fotografia”, en què la proporció de diputats per habitant és molt més elevada a Lleida, Tarragona i Girona que no pas a Barcelona, assevera. Tanmateix, rebutja una circumscripció única per a Catalunya perquè generaria “un cert desequilibri i no quedarien tan reflectits els ciutadans que viuen a cada territori” a l'hora de repartir els escons.

El sistema alemany
Hi ha un model, però, que sembla que genera força

consens entre els diversos representants polítics que van participar en el debat. És el que hi ha implantat a Alemanya i que ha servit d'inspiració per a altres estats com ara la llunyana Nova Zelanda i la més que propera Andorra.

Aquest sistema reuneix en una sola cambra uns diputats escollits de manera uninominal en diversos territoris, de manera que els ciutadans de cada regió poden identificar i interpel·lar directament qui és el seu interlocutor al cos legislatiu, amb uns diputats escollits a través de llistes corrents de partit i, per tant, fidels a la ideologia de la formació per la qual han estat elegits.

“És un bon sistema per a Catalunya, claríssimament”, assenyala Colomé, ja que el model alemany combina, en certa manera, el mètode de funcionament d'una cambra baixa proporcional amb el d'una

cambra alta territorial en un sol hemicicle.

Les llistes

La taula també debat, tot i que esquivament –cal dir-ho–, sobre la conveniència de mantenir el sistema actual de llistes bloquejades o bé avançar cap a un model d'elecció lliure de diputats com en el cas de les eleccions al Senat espanyol. En aquest punt, l'expert convidat al programa, el professor de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) Jaume López, alerta dels riscos d'un sistema de llistes desbloquejades si els diputats són poc coneguts: “Els que tenen més quota de televisió són els que aconseguen que la gent els reconegui i, potser, que els voti”, ja que, com passa en les eleccions al Senat, si els candidats són poc coneguts, se'ls acaba votant per ordre alfabètic o amb criteris aliens a la preferència política del votant. ■